

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : गौखनि-१०/०५२५/प्र.क्र.८०/ख-१
हुतात्मा राजगुरु चौक,
मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय मुंबई-३२
दिनांक : १५ जुलै, २०२५

वाचा :-

- १) महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील प्रकरण पाच.
- २) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक गौखनि-१०/११२२/प्र.क्र.८२/ख-१, दि.१९.०४.२०२३
- ३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक गौखनि-१०/११२३/प्र.क्र.७५/ख-१, दि.१६.०२.२०२४

प्रस्तावना :-

दिनांक १९.०४.२०२३ व दिनांक १६.०२.२०२४ शासन निर्णयान्वये शासनामार्फत वाळू / रेतीचे उत्खनन, साठवणूक व ऑनलाईन प्रणालीद्वारे विक्री याबाबतचे सर्वकष धोरण राबविण्यात आले. सदर वाळू धोरणानुसार राज्यामध्ये एकूण २४७ वाळू डेपो निर्माण करण्यात आले. सदर वाळू डेपोपैकी मंजूर कालावधीनुसार आता ९१ वाळू डेपो कार्यरत आहेत. उर्वरित वाळू डेपोचा कार्यकाळ समाप्त झाला आहे. तथापि, कालावधी समाप्त झालेल्या वाळू डेपोमध्ये मंजूर कालावधीमध्ये साठवणूक केलेल्या काही वाळूची विक्री करणे शिल्लक असल्यामुळे सदर वाळू डेपो अद्याप बंद करण्यात आलेले नाहीत. तसेच, काही वाळू डेपोधारकांनी करारनाम्यामध्ये नमूद अटी शर्तीचा भंग केल्याने सदर वाळू डेपोमध्ये वाळू डेपो बंद करण्यापूर्वी जमा केलेली वाळू शिल्लक आहे. याबाबत विविध जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून डेपोनिहाय प्रस्ताव सादर केले आहेत. त्यामुळे सदर प्रकरणी कार्यपद्धती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

- १) ज्या वाळू डेपोचा मंजूर कालावधी समाप्त झाला आहे किंवा समाप्त होणार आहे, त्या वाळू डेपोमध्ये मंजूर कालावधी समाप्त होण्यापूर्वी उत्खनन करून वाळू डेपोमध्ये साठवणूक केलेली परंतु विक्री न झालेली वाळू, वाळू डेपोमधून विक्री केलेली परंतु ग्राहकांनी विहित मुदतीमध्ये वाळूची उचल न केलेली वाळू व तंतोतंत परिमाणाचे वजन करणे शक्य न झाल्याने वजनामधील घट-तुटीनुसार शिल्लक वाळूच्या विल्हेवाटीबाबत खालीलप्रमाणे कार्यवाही करावी:-

- a. वरील वाळू विक्री करण्यास संबंधित डेपोधारकास १ महिना मुदतवाढ देण्यात यावी.
- b. वाळू डेपोमधून वाळू विक्री करताना घरकूल लाभार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे.
- c. संबंधित ग्राहकास विक्री केलेल्या वाळूची उचल करण्यास १ महिन्यानंतर जास्तीतजास्त ७ दिवस परवानगी राहिल.
- d. वरील प्रमाणे कार्यवाही करूनही वाळू डेपोमध्ये वाळू शिल्लक राहिल्यास संपूर्ण वाळूची लिलावपद्धतीने विल्हेवाट लावावी. यासाठी निविदेमध्ये जो दर प्राप्त झाला आहे, तो दर हातची किंमत म्हणून ग्राह्य धरण्यात यावा. लिलावामधून प्राप्त

- रक्कम मुख्य लेखाशिर्ष ०८५३ खाली जमा कराव्यात व त्याची नोंद महाखनिज प्रणालीवर घेण्यात यावी.
- e. वाळू डेपोमधून साठवणूक केलेल्या जितक्या वाळूची विक्री होईल व जितक्या वाळूचा लिलाव होईल त्या वाळूची रक्कम डेपोधारकास शासनामार्फत संबंधित धोरणामधील तरतूदीनुसार अदा करण्यात येईल.
- f. वाळू डेपोमधून विक्री केलेली परंतु ग्राहकांनी विहित मुदतीमध्ये उचल न केलेली वाळू व तंतोतंत परिमाणाचे वजन करणे शक्य न झाल्याने वजनामधील घट-तुटीनुसार शिल्लक वाळू दोनदा विक्री होत असल्याने त्या वाळूची स्वतंत्र नोंद महाखनिज प्रणालीवर घेण्यात यावी.
- २) वाळू धोरणामधील किंवा करारनाम्यामध्ये नमूद अटी शर्तीचा भंग केल्याने जर वाळू डेपो रद्द केल्यास वाळू डेपोमध्ये शिल्लक वाळूची लिलावपद्धतीने विल्हेवाट लावावी. यासाठी निविदेमध्ये जो दर प्राप्त झाला आहे, तो दर हातची किंमत म्हणून ग्राह्य धरण्यात यावा. लिलावामधून प्राप्त रक्कम मुख्य लेखाशिर्ष ०८५३ खाली जमा कराव्यात व त्याची नोंद महाखनिज प्रणालीवर घेण्यात यावी. याबाबत वाळू डेपोधारकास शासनामार्फत कोणतीही रक्कम देय होणार नाही.
- ३) वरीलप्रमाणे कार्यवाही करताना किरकोळ अडचणी/समस्या उद्भवल्यास धोरणामधील तरतूदीला बाधा न पोहचवता त्याबाबत निर्णय घेण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना राहतील.
- ४) वरीलप्रमाणे कार्यवाही करून वाळू डेपो बंद करण्याची कार्यवाही करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२५०७१५५४८४३६७१९ असा आहे. हे शुद्धीपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डॉ. उमेश ध. राठोड)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अ.मु.स., मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- ६) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ७) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ८) मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ९) मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- १०) मा.विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
- ११) सर्व मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) सर्व मा.विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, विधानभवन, मुंबई.
- १३) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
- १४) महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
- १५) सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- १६) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १७) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
- १८) संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १९) प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर.
- २०) सर्व जिल्हाधिकारी.
- २१) निवडनस्ती "ख कार्यासन.